

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 1Co/538/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7612221848
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 09. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Tutko
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2014:7612221848.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Tutka a sudcov JUDr. Dany Ferkovej a JUDr. Ladislava Cakociho v právnej veci žalobkyne R. T.D., bytom v B., K. Č.. XXX/XX, zastúpenej JUDr. Jánom Burocim, advokátom so sídlom v Spišskej Novej Vsi, N. Č.. X, proti žalovanej RAPID life životnej poisťovni a.s., so sídlom v Košiciach, Garbiarska č. 2, zast. JUDr. Gabrielom Gulbišom, advokátom so sídlom v Košiciach, Nĕmcovej č. 22, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves, zo dňa 26.9.2013, č. k. 2C/359/2012-97 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalovaná je povinná nahradiť žalobkyni na trovách odvolacieho konania sumu 135,78 eura platbou JUDr. Jánovi Burocimu, advokátovi, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zrušil rozhodcovský rozsudok arbitrážneho súdu Košice zo dňa 19.1.2012, sp. zn. 2C/80/2012 a zároveň odložil jeho vykonateľnosť do právoplatného ukončenia konania v prejednávanej veci. Žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobkyni na trovách konania sumu 294,39 eura a povinnosť zaplatiť na účet súdu súdny poplatok v sume 99,50 eura, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Pri rozhodovaní vychádzal súd prvého stupňa zo zistenia, že arbitrážny súd Košice zaviazal rozhodcovským rozsudkom žalobkyňu zaplatiť žalovanej sumu 61,74 eura a trovy rozhodcovského konania v sume 276,- eur. Ďalej vychádzal zo zistenia, že účastníci uzatvorili poisťovnú zmluvu, pričom vo všeobecných poisťovných podmienkach, v rámci osobitných zmluvných dojednaní v poisťovnej zmluve sa mali dohodnúť, že v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle XV. časti všeobecných poisťovných podmienok. Pričom uvedené ujednanie účastníci chápu ako rozhodcovskú doložku.

Na základe uvedených zistení a po vykonaní dokazovaní dospel súd prvého stupňa k záveru, že sporná rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná, pretože jednak je súčasťou všeobecných poisťovných podmienok, a to Článku XV. a je tak súčasťou dlhého neprehľadného textu písaného malými písmenami a splyva s ostatnými podmienkami uvedenými vo všeobecných poisťovných podmienkach. Účastníkmi dohodnutá rozhodcovská doložka znemožňuje poistenému - spotrebiteľovi zvoliť si spôsob riešenia prípadného sporu a núti ho v prípade sporu alebo sporných nárokov podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu. Tým je žalobkyni odobratá ako spotrebiteľovi možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom. Uvedená rozhodcovská doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a

povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Ďalej súd uviedol, že žalovaná nepreukázala skutočnosť, aby žalobkyňa bola riadne oboznámená so Všeobecnými poisťovacími podmienkami. Skutočnosť, že žalobkyňa všeobecné poisťovacie podmienky a osobitné zmluvné dojednania podpísala, ešte neznamená, že žalobkyňa sa skutočne mala možnosť s týmito podmienkami aj oboznámiť. Všeobecné poisťovacie podmienky, ale aj osobitné zmluvné dojednania sú písané malými písmenami, obsahujú množstvo právnických terminológií. Je nemožné, aby žalobkyňa ako priemerný spotrebiteľ mala možnosť si prečítať, aby pochopila ich text v krátkej dobe, bez možnosti sa s nimi riadne oboznámiť. Uvedené je zrejmé z toho, že všeobecné poisťovacie podmienky a osobitné zmluvné dojednania boli žalobkyňou podpísané v deň uzavretia poisťovacej zmluvy, resp. spolu s poisťovacou zmluvou, keďže je v nej výslovne uvedené, že jej súčasťou sú všeobecné poisťovacie podmienky. Na uvedenom podľa názoru súdu nemení nič ani skutočnosť, že žalobkyňa podpísala samostatne aj osobitné zmluvné dojednania, odkazujúce na rozhodcovskú doložku, ktoré sú len pokračovaním predtlačenej formulára poisťovacích podmienok. Rozhodcovskú doložku považoval súd za neplatnú aj z dôvodu, že subjekt, ktorý má rozhodovať v rozhodcovskom konaní je oprávnená určiť výlučne žalovaná. Uvedené taktiež spôsobuje značnú nerovnováhu v postavení účastníkov rozhodcovského konania v neprospech spotrebiteľa. Súd prvého stupňa mal teda za to, že rozhodcovská doložka v Článku XV. všeobecných poisťovacích podmienok je neprijateľnou podmienkou, a teda absolútne neplatnou zmluvnou podmienkou vzhľadom na jej rozpor s ustanoveniami o spotrebiteľských zmluvách a ustanoveniami smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Rozhodcovský súd preto nemohol rozhodnúť na základe tejto doložky a teda nemal právomoc vo veci konať. Súd preto návrhu žalobkyni vyhovel a rozhodcovský rozsudok zrušil.

V konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku mala žalobkyňa úspech, rozhodnutie však nie je právoplatné, preto mal súd za to, že sú splnené predpoklady povolenia odkladu vykonateľnosti daného rozhodcovského rozsudku. Bol toho názoru, že odkladom vykonateľnosti sa tak predíde možnému navyšovaniu nákladov, ktoré by mohli vzniknúť prípadnou exekúciou rozhodcovského rozsudku.

Výrok o trovách konania odôvodnil súd prvého stupňa s poukazom na ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnej žalobkyni priznal náhradu trov konania spočívajúcu z trov právneho zastúpenia. Vzhľadom na to, že žalobkyňa v konaní mala úspech a bola oslobodená od platenia súdneho poplatku za podaný návrh, preto súd zaviazal žalovanú zaplatiť súdny poplatok v sume 99,50 eura podľa položky 1 písm. b) sadzobníka súdnych poplatkov.

Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalovaná. Žiadala, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V odvolaní uviedla, že dňa XX.X.XXXX došlo k zániku poisťovacej zmluvy v dôsledku žiadosti žalobkyne s vyrovnanou bilanciou, pričom s touto skutočnosťou sa súd vo svojom rozhodnutí nevysporiadal. Podľa jej názoru súd prvého stupňa nesprávne posúdil aj znenie článku XV. Všeobecných poisťovacích podmienok. Rozhodcovská doložka ako hmotnoprávny úkon sa nachádza v osobitnej súčasti všeobecných poisťovacích podmienok, v tzv. osobitných zmluvných dojednaniach, č. 1/2007, ktorú si obe zmluvné strany individuálne opatrili samostatným podpisom, čo však súd nesprávne vyhodnotil a potvrdil to aj osobitným podpisom. Ďalej namietala, že súd vôbec neoznačil skutočnosť, že rozhodcovský rozsudok bol vydaný v skrátenej forme konania. Napadnutím rozhodnutím súd nenastolil pre obe strany spravodlivý a právne správny právny stav, ale naopak uprel jej právo na spravodlivé súdne konanie tak, ako to predpokladá § 43 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. Súd pochybil, keď na daný prípad neaplikoval ustanovenie § 43 ods. 1 Zákona o rozhodcovskom konaní tým, že vo výroku napadnutého rozhodnutia mal rozhodovať aj o tom, že pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe. Súd taktiež nevykonal ňou navrhnuté dokazovanie označenými dôkazmi, ide najmä o záznam sprostredkovateľky poistenia pani F., spísaný pri uzavretí zmluvy. O informovanosti klienta a jej výsluch ako svedkyne je na preukázanie tvrdení. Za nesprávny preto považuje skutkový a právny záver súdu o tom, že rozhodcovská doložka nebola platná, pretože ju nepovažoval za individuálne dojednanú. Zo znenia rozhodcovskej doložky vyplýva, že bola predtým vysvetlená žalobkyni tretím - nezávislým subjektom, ďalej bola doložená podpisom oboch strán a teda bola jednoznačne individuálne dojednaná a preto ju treba považovať aj za platný úkon oboch strán v spore. Záver súdu o neplatnosti rozhodcovskej doložky preto považuje za nesprávny. Uviedla, že je namieste, aby odvolací súd s poukazom na ust. § 109 ods. 2 písm. c) O.s.p. prerušil konanie až do ukončenia konania na ústavnom súde pod číslom II. ÚS 382/2012. Pretože na ústavnom súde sa bude prejednávať dôležitá právna otázka súvisiaca s týmto sporom a z dôvodu hospodárnosti je namieste konanie prerušiť.

Na základe podaného odvolania odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce podľa § 212 ods. 1, 3 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania postupom podľa § 156 ods. 1, 3 v spojení s § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné.

Rozsudok je vo výroku o zrušení rozhodcovského rozsudku, ale aj vo výroku o odložení vykonateľnosti tohto rozhodcovského rozsudku vecne správny, preto ho odvolací súd podľa ust. § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Žalovaná namieta odvolacie dôvody podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a), c) a f) O.s.p., t.j. že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1, súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

Rozhodnutiu súdu nemožno vytknúť nedostatočné zistenie skutkového stavu, alebo, žeby na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia, alebo použité zákonné ustanovenia nesprávne vyložil. Rozsudok nie je ani nepreskúmateľný a nedošlo ani k iným vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.

Súd prvého stupňa vykonal vo veci všetky dôkazy potrebné pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 132 O.s.p., z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver, preto odvolací súd rozsudok ako vecne správny podľa ust. § 219 O.s.p. potvrdil.

Správne, podrobné, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody napadnutého rozsudku, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Odvolacie námietky žalovanej nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

Súd prvého stupňa na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k správne záveru o splnení zákonných podmienok pre zrušenie rozhodcovského rozsudku v zmysle ust. § 40 ods. 1 písm. c) a j) zákona č. 244/2002 Z.z., lebo rozhodcovská doložka, ktorá mala založiť právomoc rozhodcovského súdu je neplatná, keďže správne bola vyhodnotená ako neprijateľná zmluvná podmienka a súčasne tým, že pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa. Tieto svoje právne závery súd prvého stupňa podrobne odôvodnil, odvolací súd konštatuje správnosť týchto dôvodov a s týmito sa stotožňuje.

Nárok, o ktorom bolo rozhodnuté rozsudkom arbitrážneho súdu Košice zo dňa 19.01.2012, sp.zn. 2C/80/2012 žalovaná opiera o zmluvné dojednanie, ktoré súvisí s poisťnou zmluvou, uzavretou medzi účastníkmi konania dňa XX.XX.XXXX, ktorá je jednoznačne zmluvou spotrebiteľskou, keďže napĺňa všetky znaky podľa § 52 ods. 1, 3, 4 Občianskeho zákonníka, účinného v čase uzavretia zmluvy. Vo vzťahu k odvolacím námietkam niet pochyb o tom, že poisťnú zmluvu uzavrela žalovaná, ktorá pri poskytovaní poistenia vystupovala v rámci svojej podnikateľskej činnosti ako dodávateľ a žalobkyňa vystupovala ako fyzická osoba, ktorá zabezpečovala svoje potreby, teda ako spotrebiteľ. Súčasne išlo o štandardnú formulárovú zmluvu, keďže daný zmluvný vzťah sa riadil aj obsahom zmluvných dojednaní, obsiahnutých vo VPP, ktoré sa stali súčasťou zmluvy, a ktoré spĺňajú všetky znaky zmluvy formulárovej.

Preto súd prvého stupňa pri posudzovaní platnosti rozhodcovskej doložky túto správne skúmal aj z pohľadu ochrany spotrebiteľa a správne uzavrel aj neprijateľnosť a tým aj neplatnosť preskúmvanej rozhodcovskej doložky.

V prejednávanej veci žalobkyňa dôvodne spochybnila platnosť rozhodcovskej doložky, keďže táto nebola individuálne dojednaná a spôsobila nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobkyne ako spotrebiteľky (§ 53 ods.1 Obč. zákonníka).

Rozhodcovská doložka, tak ako bola zakomponovaná vo VPP splynula s ostatnými poistnými podmienkami, jej obsah spotrebiteľ nemohol žiadnym spôsobom ovplyvniť a ani sa s ním dôsledne oboznámiť. Aj keď rozhodcovská doložka bola vo VPP zvýraznená v tabuľke a označená ako „osobitné zmluvné dojednania“ možno jednoznačne uzavrieť, že fakticky splynula s ostatnými poistnými podmienkami, keďže nasledovala ako pokračovanie predtlačeneho formulára v neprehľadnom texte, písanom drobným písmom, a tiež bola podpísaná v rovnaký deň ako VPP, preto správne uzavrel súd prvého stupňa, že rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná. Žalovaná v konaní nepreukázala ani tú skutočnosť, že žalobkyňa mohla jej uzavretie vylúčiť, resp. zmeniť obsah tohto zmluvného dojednania, pričom dôkazné bremeno v tomto smere zaťažovalo žalovanú (§53 ods.3 Obč. zákonníka). Nemožno opomenúť ani tú rozhodujúcu skutočnosť, že výslovne v rozhodcovskej doložke bolo odkázané na čl. XV VPP, ktoré sa jednoznačne stali súčasťou poistných podmienok.

Svojím obsahom a formou rozhodcovská doložka z dôvodov vyššie uvedených spôsobila nevyváženosť práv a na povinností zmluvných strán v neprospech žalobkyne ako spotrebiteľky.

Navyše išlo o rozhodcovskú doložku, ktorá zakotvila výlučnú právomoc rozhodcovského súdu vec prejednať, čo taktiež zakladá dôvod jej neprijateľnosti podľa § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka. Odvolací súd sa stotožňuje aj s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí súdu prvého stupňa, ktorými poukázal na neurčitosť dojednania rozhodcovského súdu, opraveného danú vec prejednať a z tohto dôvodu aj jeho neplatnosť.

Neplatná rozhodcovská doložka nemôže založiť právomoc rozhodcovského súdu na konanie a rozhodnutie a súčasne je dôvodom pre zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z.z. Už samotný tento dôvod zakladá dôvodnosť nároku, preto skúmanie ďalšieho dôvodu podľa § 40 ods. 1 písm. j) zákona č. 244/2002 Z.z. je bez právneho významu, aj keď odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, že aj tento dôvod neplatnosti je v danej veci daný.

Úvahy žalovanej, že zásadný vplyv na rozhodnutie mala mať skutočnosť, že k ukončeniu zmluvného vzťahu z poistnej zmluvy došlo z iniciatívy žalobkyne, nie sú opodstatnené. Pre skúmanie platnosti rozhodcovskej doložky je totiž právne irelevantné, z koho iniciatívy došlo k ukončeniu zmluvného vzťahu.

Otázky právnej nárokovateľnosti a skúmanie dôvodnosti samotnej pohľadávky žalovanej voči žalobkyni vo výške 61,74 eur bude predmetom konania pred súdom po právoplatnom zrušení rozhodcovského rozsudku tak, ako vyplýva z úst. § 43 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. a pre jeho aplikáciu nie je ani potrebné, aby súd vo výroku rozsudku vyslovil, že po právoplatnosti konania o zrušenie rozhodcovského rozsudku bude pokračovať v konaní, keďže ide o dôsledok, predpokladaný zákonom.

Pokiaľ ide o námietky žalovanej týkajúce sa rozhodnutia Ústavného súdu SR v súvislosti s posudzovaním rozhodcovskej doložky, ktorého sa mala týkať tlačová informácia, jej obsah nie je odvolaciemu súdu známy, rovnako ani znenie rozhodnutia, ktoré doposiaľ nebolo zverejnené. Odvolaciemu súdu sú však známe iné uznesenia Ústavného súdu SR, ktorými boli sťažnosti odmietnuté (III ÚS 433/2013.23, III ÚS

455/2013-16, I ÚS 675/2013-23 a iné) a v ktorých Ústavný súd SR zaujal názor, že vec vedená pod sp.zn. II ÚS 499/13 z 10.07.2013 nemá účinky záväzného aplikačného pravidla.

Správne postupovala žalobkyňa, pokiaľ v lehote 30 dní od doručenia rozhodcovského rozsudku v zmysle § 41 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. sa žalobou domáhala zrušenia rozhodcovského rozsudku z dôvodov vymedzených v zákone, pričom takýmto postupom nebráni ani úprava rokovacieho poriadku arbitrážneho súdu a prejednanie veci v tzv. skrátanom konaní, alebo tá skutočnosť, že v zmysle rokovacieho poriadku žalobkyňa odpor voči napadnutému rozhodnutiu nepodala. V tej súvislosti odvolací súd dodáva, že právna úprava zákona č. 244/2002 Z.z. neumožňuje odvolanie voči rozhodcovskému rozsudku, keďže rozhodcovské konanie je jednoinštančné. Pokiaľ by teda účastník nepodal v lehote 30 dní od doručenia rozhodcovského rozsudku žalobu o jeho zrušenie, rozsudok by sa stal právoplatným a vykonateľným. Tento rozsudok by sa zároveň stal aj exekučným titulom. Odvolací súd v tejto súvislosti taktiež poukazuje na rozporný obsah poučenia predmetného rozhodcovského rozsudku, ktorý na jednej strane obsahuje poučenie o možnosti podať voči rozhodnutiu odpor a súčasne obsahuje konštatovanie, že rozhodcovský rozsudok nie je preskúmateľný iným rozhodcom ani iným orgánom. Obsahom poučenia je pritom aj možnosť domáhať sa jeho zrušenia žalobou v zmysle § 40 ods. 1 písm. a) až j) v spojení s § 41 zákona č. 244/2002 Z.z.

Z dôvodov vyššie uvedených je aj úvaha súdu prvého stupňa o odložení vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku správna a v súlade s § 4 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vrátane o výroku o trovách konania ako vecne správny.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. Neúspešná žalovaná nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Úspešná žalobkyňa, ktorej vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania tieto uplatnila, preto odvolací súd v súlade s vyhl. č. 655/2004 Z.z. priznal žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania, spočívajúcich v trovách v právneho zastúpenia, a to odmenu za prevzatie zastúpenia a vyjadrenie k odvolaniu vo výške 60,08 eura za každý úkon a 2x režijný paušál vo výške 7,81 eura, spolu vo výške 135,78 eura. V súlade s § 149 ods. 1 O.s.p. trovy konania zaviazal žalovanú uhradiť k rukám právneho zástupcu žalobkyne.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.